

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institudam ad cat olicarum partium proposita promove da, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**

Egyes számok kaphatók: a dohánytözsédekben.

Zsidó birtok Magyarország.

Egy érdekes, nagy szorgalommal összeállított füzet **„Zsidó birtokok és bérlok Magyarország”**, amellyel a szerző a zsidóság térfoglalását a földbirtoknál statisztikai adatokkal mutatja ki. Ha nem is értünk mindenben egyet a szerző konkluzióival, lehetetlen ki nem emelnünk azt a komoly szorgalmat és törekvést, amely szerzőt műve megírásában vezette és rá nem mutatunk arra a nehézségre, amelybe ütközött, hogy t. i. a földbirtokok és bérlok vallási viszonyai eddig még statisztikailag sem kimutatva, sem feldolgozva nem voltak, úgy hogy az adatokat kénytelen volt egyenként saját erejére támaszkodva összegyűjteni.

A mű adatainak pontosságát felülbírálnunk éppen azért nem is lehet, s ha lehetnek is benne tévedések, azt mégis kétségtelenné tarjuk, hogy a statisztikai adatok a tényleges állapotot meg lehetős hűen tüntetik fel.

A kép, amelyet Petrassevich elének tár, végtelenül szomorú; az a zsidóság, amelynek népességi számaránya 4-43%, ma már a magyar föld területéből ca. 4 millió katasztrális holdat (8.18%) bír tulajdonul s körülbelül ugyanennyit tart mint bérlo a kezei között. Ha ehhez hozzávesszük, hogy az ország egész területéből mintegy 30 millió kath. hold áll mezőgazdasági művelés alatt, az eredmény a szerző által kimutatott adatok szerint az lesz, hogy ebben a szerencsétlen országban a 4-43%-ot kitevő zsidóság a gazdasági kultúra alatt levő magyar föld 37-5%-nak szedi gyümölcsét.

Nem kevésbé megdöbbentően érdekesek azok a számok, amelyek a zsidóság 10 év alatti birtokhódításait mutatják ki. Amíg (kerekszámokban és csak a 100 holdon felüli birtokokról beszélve) 1893-ban 1900 zsidó birtokos 1,700.000 holdnyi tulajdonnal bírt, 1903-ban már 2,600.000 hold magyar földet mondhat a magáénak ca. 3000 zsidó földbirtokos; — es amíg 1893-ban 4300 zsidó bérlo 2,750.000 holdat bérelt, addig 1903-ban a zsidó bérlok száma 5000-rel és az általuk bérelt terület 3,400.000 holdra szaporodott.

De menjünk tovább. Kimutatja a szerző azt is, hogy a magyar föld ca. 2500 millió koronával van megterhelve, amelynek évi kamatja 130 millió korona, míg a magyar föld kataszteri tiszta jövedelme összesen csak 260 millió koronára van felvéve. Még csak egy számot idézünk: az államadóságok évi kamatai ca. 280 millió koronát tesznek ki. A tanulságok maguktól kínálkoznak.

Ipar a zsidók kezén van, a tőzsdén ők dominálnak, a kereskedelem és vállalkozás ugyancsak egyedül az övék, a szellemi foglalkozással járó keresetpályákon máris vezérszerepet visznek,

a művészetet materialis eredménnyel majdnem kizárólag ők művelik, a sajtóról ne is beszéljünk, s amint végül a szerző kimutatja, annak a kegyeret termő magyar földnek már közvetlenül is 37-5%-ban egyedül ők látják a hasznát. Hát még indirekte! A gazda első terhe az adó, mert nagyrészt abból kell kifizetni ebben az országban évenként az államadóság ca. 280 milliónyi kamatát s ha tekintetbe vesszük, hogy az állami hitelkötvények hány %-a van zsidó kézen, kiderül, hogy még az adó nagy részét is közvetve a zsidók pénztárába fizeti a magyar gazda, hát még annak a 2800 millió jelzőlogos tehernek a kamatai mily rémséges nagy százalékban folynak zsidó kézbe!

De . . . úgy kell nekünk, megérdemeltük, szükségünk volt erre a büntetésre.

Sehol a világon nem tudott a zsidóság olyan anyagi tulsulyra vergődni, mint Magyarországon, sőt egyes nemzetiséglaktá vidéken még itt sincs talaja. Van annak azonban oka is, de nem egészen ott, ahol eddig kerestük és keresi részben a szerző is.

Már évtizedek óta érzi a magyar kereszténység, hogy fogy a nervus rerum gerendaruma és szaporodik a zsidó. Neki tehát a harcnak . . . szájja. „Üsd a zsidót” volt a jelszó, persze „doronggal,” de a fönti számokból látjuk, hogy milyen nyomorult fegyvernek bizonyult az a vastag fűtykös, azzal az éles karddal szemben, amelynek pengéje alig látszott és amelylyel a zsidóság eleinte védekezett, később pedig támadt is. Ez a hatalmas fegyvere a zsidóságnak a szorgalom, a takarékoság és . . . a mi nyomorult gyengeségünk. Hiába emelte föl a kereszténység azt a fokost nagy garral erős kezében, egy finom elővágás nyitotta meg a duzzadó ereket s a hatalmas kar erőteljes hanyatlott alá; egy pár összevászart váltó, egy 24 órán belül föltétlenül szükséges kölcsön a puszták urát oly erős ketrebe zárta, ahonnan csak hatalmas hangja hallatszott, de többé veszedelmes a zsidóságra nem lehetett, mert erősek voltak ugyan az izmok, de gyöngye az akaraterő.

Sohasem fogom elhinni, hogy a zsidóságnak igazi ereje a csalásban, a furfangban, az usztorában és a hamisságban van. Nem azért gazdagszik a zsidó mert erkölcstelenek az eszközei, hanem gazdagszik főleg azért, mert hozzánképest sokat, nagyon sokat dolgozik; ha a szemünket behunyni nem akarjuk, látni fogjuk, hogy a zsidóságnak az a része, amelyik etikailag meg nem engedett módon igyekszik vagyonhoz jutni, ha néha-néha időlegesen el is ér némi eredményt, rendszerint előbb-utóbb nyomorba kerül, mely bizony nem irigylendő.

Egy nagy pénzügyi vezérigazgatójától hallottam egyszer azt a jellemző mondatot, hogy „a legjobb üzlet a becstelenség” és igaza van.

A zsidók elleni harcokba gyűlölettel elva-

kultán mentünk és ezt a gyűlöletet tartom Petrassevich munkája fő hibájának, meg vagyok róla győződve, hogy ez vezeti őt sokszor szerény véleményem szerint tévútra olyannyira, hogy még azt is, amiben igaza van, nem egyszer olyan formában adja elő, hogy azt mindennek inkább lehet nevezni, mint argumentumnak.

Igaz az, hogy a zsidó „kisbérleten és egymán kezd, nagybirtokon és libamáj pástétomon végzi”, de éppen ez a helyes és éppen ez a baj, hogy a keresztény ezt a jó példát nem követi, hanem négyes fogattal kezd és piszlyalal végzi.

Nem ott van a hiba, hogy a főpapok, káptalanok, a hitbizományok és latifundiumok urai bérletpolitikájukat „rideg cinizmussal, erős egoizmussal és kapzsisággal folytatják s azért, hogy egy tized, egy század perccel többet vágjanak zsebre, a zsidónak prédálul dobják oda földjeiket.”

Higye el az igen tisztelt szerző ur, hogy nem a „hipokritaság”, nem az „egy tized, vagy század perccel nagyobb bérlo” kényszeríti a nagyobb keresztény birtokosokat, hogy zsidó bérlovel álljanak szóba, hanem egyedül az a körülmény, hogy nem találnak olyan keresztény bérloket, amelyek csak megközelítő bérlo is ajánlana s ami a fő, azt pontosan meg is fizetné.

Amellett a bérösszeg mellett, amellyel a zsidó bérlo meg van elégedve, amelyet pontosan fizetni képes, sőt amely mellett vagyonosodik is, a keresztény bérlo rövid idő alatt alatt rendesen megbukik.

Elszomorító látvány, hogy amíg a miniszteriumok folyosóin csupa zsidó adja át egymásnak a kilincset, most mind igyekszik dohánytermelési engedélyt, szeszkontingent kiszélesítő és ezzel birtokait, bérletét jövedelmezőbbé tenni, addig a keresztény földesúr bizonyos büszkeséggel jelenti ki, hogy az ő birtokára finánc ugyan be nem teszi a lábát s ha kérdezzük, hogy miért, a többé-kevésbé kedélyes felelet csak forma, mert ott van az igazi ok, hogy a belterjes gazdálkodás számszorosán növeli a munkát, köti le a gazdát és teszi próbára képzettségét, munkaképességét.

Azt hiszem, hogy ez az igaz és akármilyen lesz is a jövő törvényhozás, akármilyen eszközt alkalmazzunk is a zsidóság ellen, lehetetlen, hogy működésük eredményes legyen, amíg nagyon sokban nem utánozzuk a zsidókban azt, ami benne utánzandó.

De nézzük a kereskedelmet: azt halljuk, hogy a keresztény magyar nem született kereskedőnek, nem való neki ez a foglalkozás, de miért? hisz ez tette hatalmasá, gazdaggá Németországot, Angliát. Én itt is azt hiszem, hogy azért, mert reggel nyolctól este nyolcig telen, nyaron ott ül a boltban, nehéz, fáradságos munka, amelyet nem szakít meg hónapokra terjedő szünet. Ha képes volt reá a francia, a né-

* Budapest, a szerző kiadása (VIII. Szentkirályi-u 28.) Ára 1 korona.

met, az angol, sőt a zsidó is: kell, hogy képes legyen rá a keresztény magyar, mert különben pusztulni fog.

Ott a tudományok csarnoka is, az egyetem. Amíg a keresztény egyetemi polgár a kávéházban billiárdozik és becsületbeli ügyeket intéz el, addig ott körmöl a zsidó az első padban fardhatatlanul; az egyetemi és más könyvtárakban pedig csak azért nem látjuk a zsidót, mert magunk soha sem megyünk oda.

Hát még a sajtó! Püspökeink és főuraink a megmondható, hogy mit áldoztak már a kath. sajtóért és az eredmény? ... Azt ismerjük.

De tanulhatunk a zsidótól még a vallásosságban is. Hiába nevéünk hosszunapon azokon az üres boltok- és lakásokban rögtönzött imaházakon, van abban valami nagyon komoly és megszívlelendő dolog is, hogy ezen a napon minden zsidó, gazdag és szegény, fiatal és öreg megtartja vallásának szigorú parancsát és képes a helyet, amelyet egy nyomorult, bűzös szobában elfoglalt, pénzzel is megtízteni.

Ismerd meg önmagadat! Gyámoltalanok, ügyefogyottak, lusták és kényelmesekek voltak. Ezért volt lehetséges, hogy a zsidóság minden hibája dacára is tulsulyra vergődhetett és pedig annál könnyebben, mert amíg jó tulajdonságait uralni fölénnyel megmosolyogtuk, addig csodálatos konnyúsággal sajátítottuk el a hibáit. Nem kell erre más példát felhozunk, mint a tönkrement gentriből lett ügynököket, akik konkurálnak zsidó kollégáikkal az ugynevezett „élelmességben“ amelyet pedig addig, amíg megvolt az ősi kuria, tolokodásnak, szemtelenségnek szerettek nevezni.

De talán már megtelt a pohár, fordul a kocka, kezdődik egy sebb, kevésbé lealazó korszak, amelyben a keresztény elem komoly munkával és szellemi fölénnyel veszi föl a harcot.

Kezdünk tanulni még a zsidótól is. Hivatásainkban a régi körömpiszkalás helyett komoly munka folyik, keresztény ifjak egymásután pályáznak a király gyűrtjére, a pénzügyi iróasztalainál nem csupán zsidókat látunk, kaptala-

naink tőkékükkel közvetlen reális kölcsönözletet (?) folytatnak.

S ha a kép másik oldalát nézzük, a megzadagodott zsidó fiatalból „lipótvárosi gentri“ lesz Ósbudavára, orfeum és egyéb kétes mulatóhely közönsége ma már majdnem csak zsidókból áll, a lipótvárosi kaszinóban épen úgy folyik a házárjáték, mint a keresztény kaszinókban, a löverseny totalizátorjeinél a zsidók is szép számmal tolonganak és a négyes fogat, váltó, cigány és a pezsgő sem képeznek ma már keresztény, magyar specialitást.

Ilyen módon még talán meg is változik a szerep.

Itt az ideje tehát, dobjunk el az ócska rozsdás fegyvert, vegyük kézbe a komoly munka éles kardját, vétezzük magunkat a katolikus morál páncéljával minden kísértés ellen s ha ma már sok bizalmatlansággal és akadályllyal is kell az uttörőknek nem ok nélkül megküzdenniök, lehetetlen, hogy az ilyen vállvetett komoly munkát minden különös állami támogatás nélkül is eredmény ne koszorozza.

UJDONSAGOK.

A kath. tanítók országos nagygyűlése.

A Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága és az Országos Kath. Tanügyi Tanács részére kiadott szabályzat értelmében a nagymélt. Püspöki Kar kezességével a Magyarországi Kath. Tanítók f. évben, augusztus hó 26. és 27. napjain Budapesten, a Szent-István-Társulat dísztermében képviselői alapon megtartják a Magyarországi Kath. Tanítók III-ik nagygyűlésüket a következő tárgysorozattal:

A) Első nap, augusztus 26-án.

I. Ünneplés szent-misé 9 órakor Jézus Szent Szave-templomában. A szent-misé mondja: gróf Zichy Gyula pécsei püspök, védnök-elnök.

II. 10 órakor a nagygyűlés kezdete a Szent-István-Társulat dísztermében.

1. Megnyitó beszéd. Mondja: gróf Zichy Gyula püspök, védnök-elnök.

2. A nagygyűlést üdvözli dr. Jordán Károly apát-plébános, az Országos Kath. Tanügyi Tanács egyházi elnöke.

3. A nagygyűlés megalakulása; a tisztikar megválasztása; a szakosztályok megalakítása.

4. A nemzeti öntudat és fajszeretlet fejlesztésének módszeréről általában. Előadó: Ember Károly lovag, Budapest.

A nemzeti öntudat és fajszeretlet fejlesztésének módszere:

a) a népoktatási intézetek körében (hivatkozással és vonatkozással a népoktatási törvény revíziójára); előadó: Miklósy József tanító, Esztergom;

b) teendők a közoktatás körében; előadó: dr. Bilinsky Alajos tanítónő-képző intézeti igazgató, Nagyszében;

c) a főiskolai oktatás körében; előadó: dr. Acsay Antal egyetemi tanár;

d) a társadalom föladatai; előadó: Dreisziger Ferenc tanító képző intézeti tanár, Kalocsa.

B) Első nap délután a szakosztályok ülésének 3 órától.

I. szakosztály tételői:

a) a kath. tanító a keresztény szociális tevékenység terén; előadó: Gicswein Sándor apát-kanonok, országgyűlési képviselő;

b) a katolikus népiszkolai nevelés feladata a kivándorlás megszüntetésére; előadó: Tóth Géza igazgató, Jászó.

E szakosztály tanácskozási helye: a Szent-István-Társulat nagyterme.

II. szakosztály tételői:

a) a katolikus népiszkolai, ifjúsági és népkönyvtárak nevelő hatása; előadó: Wohlmut Ernő tanító;

b) a népszövetség nevelő hatása; előadó: Szentiványi Károly, a Magyarországi Kath. Szövetségek igazgatója.

E szakosztály tanácskozási helye: a Kath. Kör nagyterme.

III. A szakosztály tételői:

a) a tanítók képesítése, vonatkozással a tanítók erkölcsi és anyagi helyzetére; előadó: dr. Kovács Gyula tankerületi igazgató, Szatmár;

b) a tanítók fizetősége; előadó: Barabás György sárvári igazgató-tanító;

c) a tanítók nyugdíjügye; előadó: Számborocskó Rezső tanító, Nagyvárad.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Méltóságos asszony akart lenni.

— Szeretem Önt Irma. Szeretem szívem legszentebb szerelmével, mint az életben eddig még senkit. Tudom, maga erre azt feleli, hogy az ilyen vallomás különösen a költőknél napirenden van és ösmerve sebző gunyját, talán még azt is megjegyzi, hogy a költők a hány leányt látnak, mindegyiknek örök hűséget esküsznek és ahányat lépnek, annyit hazudnak. Látja, nem lesz igaza. Lelekemre mondom, hogy eddig szerelmem mind csak költői ábránd volt. Fokozatos tűzpróbái voltak azok egy törhetlen, örökéletű szerelmemnek, azon legszentebb érzelmeknek, amely eldobhatja az emberrel a hirt, a dicsőséget; megtanítja dolgozni s nyomorogva törekedni, hogy szerelme tárgyát elérhesse.

Ilyen lángoló, törhetlen szerelmet érzek én is Ön iránt. Azt hiszem, tudja, hogy tekintve koromat, a lehető legjobb csillagzat mellett indultam el ideális pályámon. Mikor zsenge gyermekkoromban kezembe került egy-egy meséskönyv, mohó vágygyal olvastam és az volt gyermekkori ábrándjaim netovábbja: bárcsak én is irhatnék ilyeneket. Mikor gondolkozó ifjúvá lettem, mindig az írói életéről ábrándoztam és ez ábránd volt ifjúkori álmaim koronája. Most elértem álmaim megvalósulásának első fokához. Ráleptem az írói pályára első lépcsőjére. Feltűnt biztató reménység-lagom. Hallom az emterek elfűrésését. Erőm megkészszerződik, törekvéseim fokozódik, egy benső hang pedig folytonosan azt sugja: menj, és ne ösmerj akadályt, rombold le a gátakat, törless a magasba, a halhatatlanság

mezejére, ott már varni fog a dicsőség örökéletű viragból homlokodra font koszorú. Ez ideál volt eddigi életem mozgató rugója. Ennek állítottam meg gyermekkoromban a szivemben az oltárt, melyen naponta fokozva élesztetem a soha ki nem alvó áldozati tüzet. Most ezt az oltárt porba döntöm, hogy helyébe magának emeljek tempionot. Lábai elé helyezem megáldott dicsőségem koszorúját, tiporja össze — nem bánom — csak maga legyen az enyém. Lemondok az ábrándokról és a munka terére lépek. Dolgozni fogok két kezem és szellemem gépies munkájával, hogy megszerzezzem a megelhetési módot. Egy fél év múlva úgy is elvégzem az egyetemet, akkor aztán beállok valahová proletár hivatalnoknak. Reggeltől estig fogom szivni az iroda bűzös, penészes levegőjét, körmölni fogom az elem tért robot munkát, csakhogy szerezzek kenyeret és azt magával megoszthassam. Ne féljen, ha ve-rejtőkkel szerzem is, de nem lesz keserű az a kenyér, mert megédesítik szerelmem méz-édes csókjai.

Zsarány Elemér költő és egyetemi haligató szavalt ilyen páthosszal Csabay Irnához.

— Igaza van — szolt Irma, — hogy kételkedem a költők állhatatos és következetes érzelmében. A költő szerelme szalmaláng. Mint a csapodár pillangó, úgy szálldogálnak virágszállra. Mag a szerelmem első csókjai kabultságban tartják őket, minden jól megy, de nuhlyt a virágkelyhek mezeit, a szerelmem csókjait megunták, lohadni kezd a tűz is. Forrasa nem alszik ki teljesen, csak a hamuba rejtőzik, hogy más helyen még nagyobb lánggal törjön elő. A költők szive végtelen nagy, sokan férnek bele, elvük pedig szerelmi és megcsalati, hogy legyen témájuk, amiről írhasanak. A költőknél a leány szerelme csak virág, hogy beleilleszkék dicsőségük

koszorujába. Természetes dolog, hogy minél több virágot tudnak összegyűjteni, annál nagyobb a koszorú. Ne csodálkozzék tehát, ha én sem hittem érzelmek komolyságában, mert ilyeneknek festették előttem a költőket. Eleinte hittem őszinteségében, de közben elrejtett tréfás, olykor gunyos megjegyzései kételyt támasztottak bennem s megeléledőt az a nézetem, hogy maga sem lehet külön költőtársainál. Ez a körülmény lohasztani kezdte szerelmem első fellobbanását. Igyekeztem elfojtani érzelmeket, hogy ne adjak alkalmat egy újabb sikerére. E gondolattal teljesen megbarátkoztam és megnyugodtam a sors hirt végzésében: hogy ha csak nem akarok csalódní, nekem magát szerelmem nem szabad. Most újból hinni kezdek állhatatosságában, de szerelmem lerombolt oltárát — azt hiszem — már föl nem építhetem. A száműzött érzelmeket nincs bátorságom visszahívni. Különben most már minden késő. Az öreg báró tegnap megkérte a kezemet és én igent mondtam. — No, mit csodálkozik? Talán azért, hogy ahhoz a hetven éves emberhez kötöm magam? Ebben nincs semmi különös, hisz a báró bolondulási szerelmes belém. És aztán én a szerelmet nem nézem az idealizmus szemüvegén. A báró gazdag ember és tudja, manapság a rang is számít valamit. Megtanulom én is szeretni őt és akkor mi sem fog hiányozni a boldogságból.

Elemér, ki az egész idő alatt fejét lehajtva, keztyűjével babrált, fölpillantott és szuró tekintettel nézett Irma szemé közé.

— Most már értem — szolt egy kis szünet után — méltóságos asszony akar lenni s azért nem óhajtja szerelmének állítólag lerombolt oltárát felépíteni. Jól ismerem a fogást. Ez szerintem csak asszonyi szélesség, amely ideg-öráig elnémitja a legszentebb érzelmeket is.

E szakosztály tanácskozási helye: a Szent-István-Társulat tanácskozó terme.

C) *Második nap, augusztus 27-én.*

1. A nagygyűlés kezdete 10 órakor a Szent-István-Társulat dísztermében.

2. A szakosztályok előadói előterjesztik a szakosztályok tárgyalásáról jelentéseiket és a határozati javaslatokat.

3. A Magyarországi Kath. Tanítók Országos (100-as) Bizottságának és az Országos Kath. Tanügyi Tanács tagjainak megválasztása és e bizottságok megalakítása.

4. A nagygyűlés bezárása.

Délután a nagygyűlés tagjai a székesfőváros különböző helyeire kirándulnak; a különböző csoportok beosztásáról és vezetéséről a rendező-bizottság gondoskodik.

— **Személyi hir.** *Bilkei* Ferenc lapunk felelős szerkesztője ma Tirolból visszaérkezett városunkba.

— **Esküvő.** *Novák* Nándor belügyministeri számtiszt, f. é. augusztus hó 4-én déli 12 órakor esküszik örök a galgahévízi (Pestm.) róm. kath. templomban öv. *Balassa* Lajosné szül. Széll Róza bájós leányának *Balassa* Rózsiának. Sok szerencsét!

Zichy Jenő gróf meggyógyult. Zichy Jenő gróf, városunk népszerű orsz. gyűlt. képviselője mint Budapestről értesülünk, a tegnapi napon végleg elhagyta a Niedermann-féle szanatóriumot, ahová betegsége után üdülni és pihenni vonult. A gróf — mint halljuk — teljesen visszanyerte egészségét és fiatalos erejét s szentiványi birtokára utazik, ahol vadászatok is lesznek. Zichy Jenő gróf több hétig szándékozik a birtokon maradni.

Kitüntetett cseléd. Nagy Sándor 36 év óta szolgált hűen és becsülettel Szabó Lajos származású kiskapitány. A derék cselédet hűség és szorgalmáért a miniszter elismerő oklevéllel tüntette ki, azonkívül 100 korona jutalomdíjban részesítette. Az elismerő oklevelet és a pénzjutalmat a Fejérmegyei gazdasági Egyesület nevében Szigeti Kósa Miklós nyújtotta át a kitüntetettnek. Az ünnepélyen megjelent Kálmán Vince, a székesfehérvári járás népszerű főszolgabírája is.

Most már tudom, hogy szeretett és most is szeretne, ha a hűség el nem homályosítaná lelke idealizmusát. Egy dús gazdag báró és egy szegény poéta. Amaz százezrek ura, ennek pedig az összes vagyon: tengeremély szerelme (s lantja). Most már ne tisztázza magát. Ne féljen, nem állok többé utjába. Sokkal büszkébb vagyok s inkább nemüljek el örökre, mintsem még ezek után egy kolduló szót kiejtenék. Elárulta magát és szerelmem bálványá leomlott. Most már valóban csak virágszál lesz dicsőségem koszorújában. Haladjon csak azon az uton, melyen a büszke nagyravagyás vezet. Én szintén hosszú vándorutra indulok és addig nem pihenek meg, amíg nem találom fel boldogságomat. Még csak egyre akarom figyelmeztetni. Talán a múlt szenvedéseiről és a bizonytalan jövő gyötrelmei fejében ennyire feljogosít. Meggondolta-e mit jelent lekötni magát egy husz esztendő leányának egy hetven esztendő agg férfihoz? Tudja-e azt, hogy a maga szíve szerelmre van teremtve és égő szerelmért eped, amely nélkül elhervad, mint napsugár nélkül a tavaszi virág?

Megengedem, hogy az a hetven éves ember magát a rajongásig szereti, de szerelmi heve már csak olyan, mint a megtörött ősi napsugáré, amely soha nem képes virágot kicsalni. Őt csak tisztelheti, de szeretni nem fogja. Ez ellenkezőnek a természet örök törvényével; a tavasz nem lehet szerelmes a télbe.

Gondolja csak meg, mit fog érezni akkor, ha látni fogja annak a nyomorgó napidíjnak a feleségét, aki reggeltől estig kórmól keserves szerzeményéért, de mikor vége van a hivatalos órának, vígan megy családja körébe, hogy megossa velük száraz kenyerét. Felesége boldog mosolytal várja. Megöleli, összecsokolja és e

— **A városok jövedelmének emelése.** Általános az a panasz az összes városokban: kevés a jövedelem, sok a kiadás. Az állampolgárokon elég nagy az egyenes adóterhe, van rájuk kivétel magas városi pótdadó is, ezt emelni többé nem szabad. Ezért nagyon is égető kérdés, hogy valami új jövedelmi forrásra tegyenek szert, mert különben nem tudnak a városok szükségleteik fedezéséről kellőleg gondoskodni. A polgármesterek idej kassai kongresszusának éppen leglényegesebb tárgya lesz, hogy a polgármesterek megvitassák a módot, miként lehetne ez új jövedelmi források által a városok jövedelmét kibővíteni. Két érdekes indítvány van erre vonatkozólag, melyeknek mindegyike érdekes a megvitatásra. Az egyik arról szól, hogy a törvényhozás léptesse életbe a községi értékelési illetéket. Ha tehát valamely kedvező konjunktúra pl. nagyobbszabású közmunka létesítése, utcanyitások stb. által egy ingatlan értéke emelkedik, ebből bizonyos százalék a várost illesse. Ezen illetékekkel találkozunk Angliában s kétségtelen, hogy annak számos előnye is van. A másik indítvány a tökéletes jövedelem megadóztatását javasolja. A város ugyanis pótdadót vet ki mindenféle állami adó után, csak éppen a takarékpénztárban elhelyezett tőkek adója után nem, holott ezek leginkább elbírják a magasabb adót, mert ez a tőke van legkevésbé veszélynek kitéve. Ez az adó tényleg igazságos lenne, mert nem méltányos éppen a tőkének mentessége a városi adó alól, mikor az ingatlan és rongálható vagyon után kivetik a városi adót, továbbá a tőke a vagyonosok kezében van, tehát ez inkább elbírja a terhet. Érdeklődéssel várjuk a javaslatok eldöntését, mert kétségtelennek tartjuk, hogy a törvényhozás is meg fogja szivlelni a polgármesterek határozatát.

— **Jóváhagyott zárszámadás.** A székesfehérvári ipartestületi betegségtől mentesítő pénztár 1905. évi vagyonmérlegét és zárszámadását a kereskedelemügyi miniszter 42,902. sz. leirataival teljes egészében jóváhagyta. Tekintettel pedig arra, hogy a zárszámadás hátralékok címén tekintélyes összeget számol fel s a tartalékalapra eleddig

perc feledtetni vele az élet összes gyötrelmeit. Maga nem fogja átélni a nélkülözés fájdalmas óráit, de annak a szerencsétlen napidíjnak a felesége megis boldogabb lesz magánál igen, mert a valódi boldogságot nem az anyagi, hanem a szívbéli kincs nyújtja. Ha ezt tapasztalni fogja, amit — őszintén mondom — nem kívánok, jusson eszébe a szegény költő, aki ugyan nem szerezhette volna meg a bárói kényelmet, de szerelmével végtelen boldoggá tette volna. Jussanak eszébe szavaim, hogy a szív dobogását sohasem szabad elnémitani a nagyravagyás és a hű góg hangja által. Most pedig isten vele! Legyen boldog, méltóságos asszonyom s ha az életben netalán szüksége lesz, Zsarándy Elemérben érdekelni, őszinte barátára talál. Ezzel tiszteletteljesen meghajította magát és távozott.

Irma elfojtott fájdalommal nézett a távozó után. Szavai szíve legerékenyebb részét érintették. Felállott és az ablakhoz ment. Hirtelen szokatlan érzés fogta el. Szeretett volna Zsarándy után kiáltani, hogy jöjjön vissza, belátta tettét, megbánt mindent. Jöjjön és boruljon karjaiba, ő lemond érte a bárói koronáról. De ugyanebben a pillanatban megszólalt bensejében egy másik hang is: Csitt, ne szólj, hisz te nő vagy. Légy büszke, még ha boldogságodba kerülne is. Ne alázd meg magad. Különbözik a báró szeret és meglátod, hogy boldogságodat sokan fogják irigyelni.

Csabay Irma valóban báróné lett. Házasságuk után azonnal külföldre utaztak. Eredetileg az volt a tervük, hogy állandóan külföldön fognak tartózkodni. A fiatal asszony azonban sehogy sem találta magát az idegenben. Visszavagyott hazájába. Szerette volna viszontlátni gyermekkori játékaikat színhelyét, a zöldelő ligeteket,

egy fillér sem került, a kereskedelemügyi miniszter leiratában felhívta a pénztár igazgatóságát, hogy a hátralékok behajtása iránt sürgősen intézkedjék s a hátralékok behajtásánál a törvény teljes szigorával járjon el.

A Fejérmegyei Napló 1906. évi július 1-én új előfizetést nyitott, a melyet ajánlunk olvasóink figyelmébe.

A Fejérmegyei Napló előfizetési ára:

Félévre 6 kor.

Negyedévre 3 kor.

Egy hónapra 1 kor.

— **Gyújtogató villám.** A napokban az esteli órákban hatalmas égi háború vonult el Csór község felett. A villám leütött Zulik József ottani lakos szertűjén és két csomó árpat felgyújtott. Szerencsére a közelben emberek nem voltak és így a hatalmas sújtás, a mely a talajt nagy területen méter mélységnyire felturta, emberéletben kárt nem tehetett.

Légzőszerveink ellenségei az ősz téli és nagyon gyakran támadnak az időszakokban mindennemű gyulladások és hurutok. Ily betegségeket azonnal figyelemmel kell kísérni, mivel az elhanyagolás hosszantartó és nem ritkán még az életet is veszélyeztető hurutos megbetegedésekhez vezetnek. Nem is szabad bészontalan házbetegségekre experimentálni, hanem azonnal egy igazi gyógyhatású szerhez kell folyamodni. Ily szerekek közül első helyen áll a „Sirolin-Roche”, melynek kiváló gyógyhatása az orvosok egyetelmű nyilatkozata alapján el van ismerve. „Sirolin-Roche” minden gyógyszerárban kapható.

Phönix életbiztosító társaság főügynökségi irodáját Jókai-utca 8. szám alá helyezte át.

Letartóztatott rabló. Krausz Simon farádi születésű 25 éves pékségéd, Falusi Soma nevű társával az év július 1-én Nagykanizsán a nyílt utcán megtámadott egy mozdonyvezetőt és elrabolta annak aranyóráját és láncát. Krausz Soma a tett elkövetése után Székesfehérvárra szökött. A helybeli rendőrség a rablót éppen akkor tartóztatta le, amikor munkába akart állni. Krauszt a rendőrségtől átkísérték a kir. ügyészség fogházába, ahonnan Nagykanizsára fogják szállítani.

— **A katonaszökevény.** Tompos Vince 25 éves pékségédet régóta körözik már a katonai hatóságok miután a katonaság elől megszökött. Tompost a rendőrség egy más úgyből kifolyólag tognap letartóztatta és átadta a katonai hatóságoknak.

a vidáman csörgedező csermelyt . . . A báró, ki mellesleg megjegyezve akaratnélküli báb volt a szép asszony kezében, teljesítette kívánságát és egy nagyobb birtokot teljes fejedelmi kényelemmel rendeztette be. Eleinte tetszett Irmának az őt körülvevő előzékenység. Egy ideig talán boldognak is érezte magát, különösen mikor látta, hogy egykori barátói milyen irigy szemmel nézegetik. Nemsokára azonban beleunt a dicsőségbe. Városba vágott. Az asztmás báró nem kereste magát, hanem azonnal berendeztetett egy lakást a szomszéd városban, ahová kíséretükkel csakhamar bevonultak.

Egy délután a könyvtárszobában valami új könyv került a báróné kezébe. Lapozgatni kezdte. Nini, hisz ez Zsarándy megkoszorozott regénye. Mi is a címe? „Méltóságos asszony akart lenni.” Irma szíve nagyot dobbant. Belevetette magát az ablak melletti karosszékhöz és olyan mohó vágygál olvasott, mintha minden betűt meg akart volna emésztetni. Egyszerre csak kocsizőre zavarta meg. Lepillantott. Összesen öt kocsis robogott végig a poros uton. A külsőről azonnal észrevette, hogy nászmenet. Az első kocsiban Zsarándy Elemér ült kipirult arccal, gyöngéden simulva a mellette ülő mirtuszkoszorús leányhoz. Irma fölismerte őt, de már a többit nem látta. Visszahagyott karosszékhöz és egy hosszú sóhaj kíséretében csak annyit szól:

— Elemér megtalálta a boldogságot — azután ráhajította fejét a könyvre és keservesen zokogott.

Vajjon miért sirt a báróné?

Sárady Emil.

— **Csaló gépügynök.** Lelketlen csaló, gazemberek, a kik a szegény alusi nép zsebére utazva járják be a vidéket, rendszerint mint gépügynökök szerepelnek, mert egy gépet legkönnyebb a jámbor falusi nyakába varrni. Természetesen becsapás a dolognak a vége. De rendszerint a csaló elmenekül, mert a becsapott csupán szegényből nem jeleníti fel, vagy ha késve feljeleníti is tesz, az ügynök ur már a negyedik határban jár és úzi tovább könnyű, de jövedelmező mesterségét, a csalást. Strasser János lovasberényi lakoshoz a napokban egy különös egyenruhájú ember állított be. Fején katonasípka formájú füveget viselt, amelynek homlokzatán aranyos betűkkel állt a szó: „Gépügynök”. Az illető előadta, hogy ő budapesti Singer és Tsa varrógépkészítő cég megbízottja és azért jött, hogy a Strasser által vásárolt gép után járó havi részletet beszedje. Strasser megbízott az idegenben és átadott neki 36 koronát, amit az ügynök ur a nyugtakönyvben nyugtázott is, szépen aláírva: Szücs Pál gyári biztos. Később az idegen távozta után Strasszernak gyanusnak tűnt fel a dolog és írt Budapestre a Singer és Társa cégnek, hogy megkapták-e a pénzt? Miután Singeréktől az a válasz jött, hogy pénzt nem kaptak, miután annak felvételével senkit meg nem bíztak, Strasser vezülettel tette a csendőrségnél. A csendőrség ezideig amennyit állapított meg, hogy az illető a csalás elkövetése után Lovasberényből Bicskeré utazott. A csalót keresik.

Szegédjegyző. Sárkeresztur községben megírtesedett első segédjegyzői állás, mely 1000 korona évi fizetéssel van juttatva dalmazva, azonnal betöltendő. — Oklevéllel felszerelt ajánlatok Walper Dezső jegyző címére küldendők.

— **Hirtelen halál.** Pajor Józsefné a Szechenyi-utcai Kolonics-féle ház házmesternője, tegnap reggel átment a szomszédába, hogy az oda átrepült tyúkját megfogja. Pajorné, amint az előle futó tyúkot a szomszéd ház kertjébe zavarta, hirtelen rosszul lett, összeesett és pár pillanat alatt meghalt. A helyszínre hívott dr. Meszöly József orvos már csak a beállt halalt konstatálhatta. A helyszínen a rendőrség részéről Simon Sándor rendőralkapitány és Liszt Ferenc rendőrbiztos jelentek meg. A megejtett orvosrendőri vizsgálat a halál okául szívizélhűdést állapított meg.

— **Megvesztett szarvasmarha.** Csákvárról írják lapunknak, hogy a községhez tartozó Forna-pusztán egy szarvasmarha megvesztett. A megdühölt állatot, mielőtt emberben vagy állatban kárt tehetett volna, kiirtották.

— **Allategészségügy.** Vértesszomán a sertésvész járványszerűleg fellépett. A hatóságok részéről a szükséges óvintézkedések megtételtek. — Magyaralmás községben a sertésvész megszünt. A község feloldatott a zárlat alól.

— **Tolvaj atyafi.** Kalmár Miklós mohai lakos régebbi idő óta tapasztalja, hogy állandóan meglopják. A tolvaj a gabonaneműeket és a gazdasági eszközöket dézsmálta oly mértékben, hogy Kalmár kara rövidesen 100 koronánál többet tett ki. A csendőrség végre kinyomozta a tettest Lengyel István mohai lakos személyében, akit feljelentettek a székesfehérvári kir. ügyészségnél.

— **A kerekpáros támadója.** Schweighardt Ferenc gánti lakos földmivesnek ahogyan meggyűlik a baja a bírósággal. Langsam Lajos zamolyi lakos a napokban Székesfehérvárról hazafelé kerekparozott. Zamoly község határában találkozott Schweighardt Ferenc gánti földmivessel, aki viszont kocsián Székesfehérvár felé igyekezett. Schweighardt, amikor meglátta Langsamot, leugrott kocsijáról, az árokba taszította és ostorával alaposan helybenhagyta. Az atyafi ellen megindult az eljárás.

— **Elgázolt aggastyán.** Könnyen végzetessé válható elgázolás történt tegnap délelőtt a Nádor-utcán a Pollák-féle ház előtt a Vajmár-féle divat-árkereskedés sarkán. Fekete János egy 80 éves aggastyán, városi gondozott, az utca egyik feléről szappanos arrahaladó kocsija elüthötte. Szerencsére a szerencsétlenségben, hogy a kocsikerekei nem mentek keresztül az aggastyán testén és így csupán csak az esés következtében szenvedett arcán és karján sérüléseket. A rendőrség megindította az eljárást, hogy Schützler kocsisát terheli-e felelőség az aggastyán balesetért.

Jégszekrények nagy választékban kaphatók Márkus Simon özv. és fia cégnél, Jókai-utca 16.

Oroszországból.

A cárnak hatalmas birodalma már nem kis ideje a belvilágosok melegágya. A forradalom és a tömeg feléltatásának tanulmányához napról-napra érkeznek olyan tudósítások, melyek ennek a szangvinikus és zakkelti országnak fizignómiáját kétségbevitően állítják a szenczióra vágyó vén Európa elé. Pedig a forradalom nem új dolog. És a demokrácia felbuzdulása: nyomán mindenkor ott öngyeltet az autokrácia halálos ítéletének kihirdetése és végrehajtása.

Ami azonban legújabbban ennek a forradalmi drámanak a részleteit annyira brutálissá és vérengzővé alakítja, az a zsidóüldözés. Kétségkívül való dolog, hogy a zsidó faj a művelt kontinensen mindenütt szupremaciára törekszik. S ha nem is közvetlenül, de mindenesetre közvetve. Hegemoniájának titka pedig az a rendkívüli élelmeség, mely őt Európában a kereskedelmekben, iparban és — ami legfontosabb — már a földbirtoklásban (és nem a földművelésben) is vezérszerepre juttatta. Ez az örökös szűkös, üzletiekben a rafinériával operáló faj eljutott már annyira, hogy Európának már legtöbb államában a penzarisztokrácia állandó törzsvége néve ki magát. Persze, mindezen előnyei, vagy még inkább talán a hátrányai mellett a teljes igazság kedvéért nem hallgathatom el azt a zsidóválaszt-hatalmat, mely őket jó- és balsorsban egyaránt olyan szulitáris felekezeti hitközséggé alakítja, melyhez hasonló hiába kerestünk. Ennek a materiális és finánciális terjeszkedésnek pedig mindig kulturális előnyök járnak a nyomában, lévén a pénz a XX. század hajnalán még inkább egy hatalmi tényező, mint volt Napoleon hadviselésének az idejében. Idővel fogalommal az érc, a pengő, az arany, inkább, mint bármely produktív szellemi munka.

Ezzel pótolják a fajuk szomorú hagyományait, amint a párizsi Wahrmann Ernő története nemrégiben kézzelfoghatólag dokumentálta. A rang, a származás, a tudomány, a műveltség előnyei mind önlelő fölraktározva s ez mind csak azért, mert önlelő a pénz. A kutyák pedig ugatnak... Ez a pénz okozta nagy metamorfózis így folyt le a legtöbb európai államban, közöttük Oroszországban is, hogy a judaizmus ellenei még a neszét sem vették. Egyszerre kikapattant a titok. Itt állt előtűnk az a megvetett keleti faj, melyet nem viselt meg Jeruzsálem pusztulása, mely mint a porából újjáéledett Phönix a modern világban olyan előkelő vezetőszerepet játszott, hogy a nemes, a pör — mind álmelkoltak. A zsidók pedig egyre felemelkedtek. De végre is megtört az ellenállásuk. Veszítiket akarja nem az erősebb kapitalizmus, hanem egy forrongó nép, mely jövő programjából törülni akarja őket mindenáron.

Az orosz nép — saját fölfogása szerint — a nagykorúsitást követeli a mindenható cári

hatalomtól, s míg önállóságáért, a'kotmányáért erőszakkal a törvényes rend romjain akarja elő varázsolni, utjában egy második abszolút monarchiára ismert s ez a zsidóság. Benne ellenségét látja s nekitámad ugyanazokkal a forradalmi fegyverekkel, melyel előbb országának eddigi status quo-ját akarta fölforgatni. Annyi bizonyos, hogy békés politikai helyzet nem idézi elő a zsidóüldözést. Ők ennek a forradalmi ex-lexnek szárandó áldozatai, másrészt pedig tanui azoknak a veszedelmes bűnöknek és kínóvásoknak, melyek fajuknak nem öröklött, hanem felszülte-tett tulajdonai. Minden józan ember a felsőbb humanizmus teljes híján is undorral fordul el ezektől a brutálitásoktól. Ha nem is kívánja a végrehajtóra az Isten bosszút, büntető kezét, a részvete sugallja, hogy az örök igazság nem hagyhatja megbüntetlenül ezeket az óriási ember-telenségeket. Ez az oka, hogy a mostani zsidó-üldözésnek sem lesznek mélyrehatóbb következményei. Mert az a tagadhatatlan igazság, mely a zsidóüldözés mögött lappang, utóvégre mégis csak az általános részvéten olvad föl.

Az európai kultúrnépnek a zsidók emancipációjával mindenesetre nemzeti hagyományainknak, az általános működések értettek. Nem azért, mintha a zsidó faj kénytelen volna bizonyos kulturális magaslatra fölvégődni, hanem azért, mert hamis kultúrát hagy maga után. A másik baj, hogy a fajában székelő egoizmusból kifolyólag nem is hajlandó kulturájait másokkal megosztani. A végeredménye ennek a szélső szolidaritásnak pedig az, hogy egyszerre a kultura bizonyos területein ők lesznek kizárólagos urra.

Az oroszok dolgaival kapcsolatosan említem, hogy az utóbbi időben Ungvarott is hasonlóan beözönlöktől feltették a magyarságot. Ortodoxok voltak ezek, kiknek faji hibájuk, hogy a rideg vallási elszigeteltség képtelenné teszi őket még a legesekélyebb asszimilációra, beolvadásra is. A politika hiába erőlködik. A receptio is falra borsó. Európa államainak létalapja és jövője keresztény elveken nyugszik, épült és épül föl mostan is. A polgári anyakönyv is hiába akarja „föleresztetni a magyar (európai) vért” — mi egyszer naturaliter christiana-k vagyunk s ezzel a fogalommal már együtt jár az antiszemizmus egyik árnyalata, mely még nem sérti a felebarátit szeretet lényegét.

Az egyeneslelkű, jellemes és becsületes keresztény akarva-nemakarva idővel okvetlenül meggyűlöli a zsidó fajban azokat a ríktó torzvonásokat, melyeknek jellemgyöngöség a nevük. Az orosz zsidóüldözés is, mint minden rokontermészetű forradalmi emóció, első pillanatra csak a tömeg vak szenvedélyének a volnánya, de mélyebb gondolkodás után egy jel. Jel — sokaknak a romlására.

Eladó bor.

Gróf Széchenyi Viktor ur Ő Meltósága sárpentelei (posta: Székesfehérvár) uradalmában 80 hektoliter 1904. évi termés urhidai rizling, kisebb 500–800 literes részletekben is jutányosan eladó.

Sirolin

Emeli az étvágyt és a testvért, megemeli a hőmérsékletet, vidéket, újul hűsíti.

Tüdöbetegek, hurutok, számköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mintegy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc).

„Roche”

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerárban. — Ár Svjc-ben 4.— korona.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

0000422